

Wordt Mark Rutte secretaris-generaal van de NAVO?

Posted on 1 november 2023 by Pieter de Jonge

In zijn woonplaats Den Haag gaf demissionair premier Mark Rutte zaterdag 28 oktober [een interview aan de plaatselijke radio](#). Tien minuten voor het einde ging het over wat hij na zijn premierschap wilde doen. Eerder wekte hij steevast de indruk leraar te willen worden. Hij wilde inderdaad les blijven geven, maar niet voltijds. 'Maar in de zomer, met de oorlog in Oekraïne, ben ik toch gaan nadenken of ik niet iets internationaals moet gaan doen.'

NAVO-baas leek Rutte wel wat

De drie opties werden opgesomd. 'Voorzitter van de Europese Raad, Charles Michel, dat is een parttimebaan, wil ik niet.' Het voorzitterschap van de Europese Commissie gaat in de regel naar christendemocraten of sociaaldemocraten, Rutte is liberaal. Volgens de presentator bleef dan alleen secretaris-generaal van de NAVO over. Het was alweer jaren geleden dat een Nederlander, Jaap de Hoop Scheffer (2004-2009) die functie bekleedde. Dat leek Rutte wel wat.

Nog diezelfde middag plaatste dagblad *De Telegraaf* een artikel op haar website: *Kan Rutte baan als NAVO-baas nog mislopen? 'Als hij echt wil, zijn er geen grote hobbels meer'*. De journaals waren die avond gereserveerder. Om 18.00 uur werd het vermeld bij commerciële zender RTL 4, niet bij het journaal van de publieke omroep. Duidingsprogramma's gingen vooral over het naderende Israëlische grondoffensief in Gaza.

Zo op het eerste gehoor leek het alsof Rutte in het interview hardop dacht. Alsof hij enkel reageerde op de suggestie van de interviewer. Wie hem langer volgt, weet drie dingen. Een: *control freak* Rutte bereidt zijn publieke optredens minutieus voor. Twee: sinds de verkiezingen van 2010, toen hij voor het eerst premier werd, is de afdeling communicatie leidend geworden binnen de rechts-liberale VVD. Drie: dit optreden toont veel gelijkenissen met een ander optreden, afgelopen Kerst.

Op Eerste Kerstdag gaf Rutte namelijk een interview aan nieuwssite [nu.nl](https://www.nu.nl). Precies op een dag dat Nederlanders, ook politici en journalisten, het nieuws niet volgen verscheen dit interview op een niet al te prominent medium. Rutte sprak erin over de ecologische – en energietransitie. Hij stelde dat de resultaten daarvan op zijn vroegst in 2030 zichtbaar zullen zijn. De Nederlandse journalist Syp Wynia kwam tot de slotsom dat Rutte in ieder geval in 2025 en misschien zelfs in 2029 weer VVD-lijsttrekker en premier wilde worden.

Verstrekkende mededeling via onbeduidend medium

Maar op vrijdag 7 juli viel zijn vierde regering. De maandag erop kondigde Rutte aan niet opnieuw lijsttrekker en kandidaat-premier te willen worden. In het radio-interview gaf hij toe in de loop van het weekend dat besluit genomen te hebben. Ook hier valt op dat dit interview de tweede keer is binnen een jaar dat hij een mogelijk verstrekkende mededeling doet via een relatief onbeduidend medium, op een moment dat de aandacht van het grote publiek elders ligt.

Eerder die week stelde VVD-lijsttrekker Dilan Yeşilgöz [hooguit acht jaar premier te willen blijven](#). Rutte zat te lang. In het radio-interview gaf Rutte toe dat hij in 2021 het stokje beter had kunnen overdragen aan een ander. Spraken zij uit het hart of vertolkten zij wat campagnestrategen uitdachten?

Slagingskansen

Maar willen is niet hetzelfde als lukken. Nederland leverde drie keer de secretaris-generaal van de NAVO. Hoewel het gebeurde dat ex-premiers die functie bekleedden, waren alle drie de Nederlanders oud-ministers, geen oud-premiers. Nederlandse premiers verdwijnen in de regel na hun laatste regering in de anonimiteit. Alleen christendemocraat Ruud Lubbers streefde daarna naar een internationale functie, weliswaar [met weinig succes](#). Naar verluidt wilde Jan Peter Balkenende in 2010 de eerste vaste voorzitter van de Europese Raad worden. Het werd Herman Van Rompuy.

En dan blijft het feit dat de VVD nooit de premier leverde tot Rutte, die in 2020 het record van Lubbers als langstzittende premier verbrak. Denkt hij — denkt VVD — dat dit ook lukt?

Rutte dekte zich in. Zo'n functie moet eerst beschikbaar komen. Momenteel gaan zulke functies naar vrouwen. Het is bekend dat de huidige secretaris-generaal, Jens Stoltenberg, zonder het uitbreken van de Oekraïne-oorlog de functie al overgedragen zou hebben.

Als puntje bij paaltje komt, beslist Amerika wie de post krijgt. Biden noch Trump heeft iets tegen Rutte. Kwestie van tijd?

Begin dit jaar verscheen bij *Doorbraak* een artikel over de [Nederlandse bezuinigingen op defensie](#). *NRC* publiceerde op 31 december 2022 een uitgebreid artikel over hoe achtereenvolgende regeringen na de Koude Oorlog bezuinigden op Defensie. Ook als de VVD daar deel van uitmaakte.

'Mark hééft niet zoveel met defensie

In 2010 en 2012 voerde de VVD campagne tegen defensiebezuinigingen. En beide keren werd Rutte premier. Op een NAVO-top in Wales in 2014, na het neerschieten van MH17 boven Oekraïne, tekende ook Nederland voor het verhogen van defensie-uitgaven naar 2 procent bbp. Telkens deed premier Rutte het omgekeerde. Volgens een VVD-Kamerlid is Mark 'nu eenmaal geen man van principes'. Een PvdA-Kamerlid (sociaaldemocraat): 'Mark hééft niet zoveel met defensie.'

Heeft niemand op de Amerikaanse ambassade in Den Haag of het NAVO-

hoofdkwartier dat *NRC*-artikel gelezen?

Dit artikel verscheen op 31 oktober 2023 in Doorbraak.be.

Pieter de Jonge is historicus en publicist.

Wynia's Week is er het hele jaar door, minstens 104 keer per jaar. Met onafhankelijke, verrassende berichtgeving. En Wynia's Week is wel **gratis, maar niet goedkoop**. De lezers, kijkers en luisteraars maken Wynia's Week mogelijk. **Doet u mee?** Doneren kan [**HIER**](#). **Hartelijk dank!**